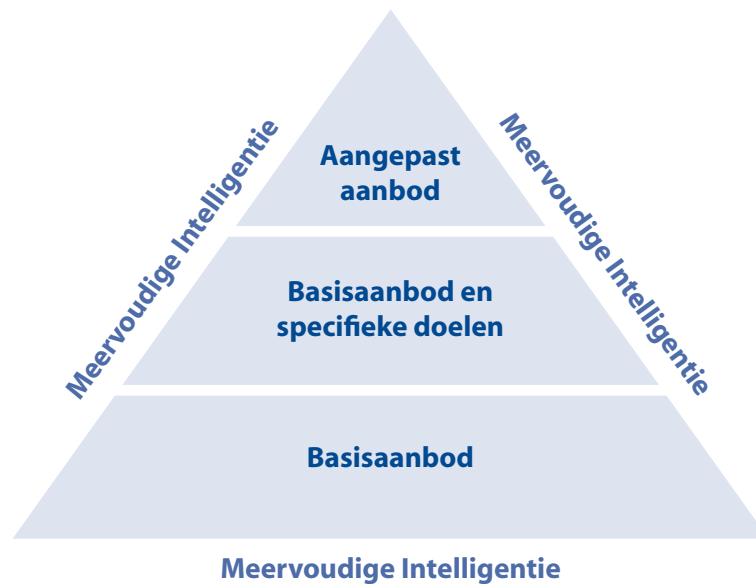

Inhoud

Voorwoord Knapper dan Knap	5
Leeswijzer	7
Hoofdstuk 1. Meervoudige Intelligentie: een brede basis voor Passend onderwijs	9
Hoofdstuk 2. Meervoudige Intelligentie: wat verstaan we eronder?	15
Hoofdstuk 3. Meervoudige Intelligentie in de praktijk	25
3.1. Werken met didactische structuren	26
3.2. Meervoudige Intelligentie binnen het dagritme	27
3.3. Uitgewerkte voorbeelden van didactische structuren	41
3.3.1. Didactische structuren binnen dagelijkse routines	41
3.3.2. Didactische structuren binnen de grote kring	43
3.3.3. Didactische structuren binnen de kleine kring	51
3.4. Bewegingsactiviteiten en spelletjes voor peuters en kleuters	54
3.4.1. Spelletjes voor peuters	55
3.4.2. Spelletjes voor kleuters	58
Pareltjes	69
Hoofdstuk 4. Meervoudige Intelligentie: Leeromgeving, organisatie en ontwerpen van een thema	79
4.1. Groepsmanagement bij het werken met de aanpak van Meervoudige Intelligentie bij jonge kinderen	80
4.2. Blick op de speelleeromgeving vanuit de acht intelligenties	83
4.3. Ontwerpen van een thema vanuit de acht intelligenties	95

Bijlage 1. Breinkaart 1	100
Bijlage 2. Breinkaart 2	101
Bijlage 3. MI themaplanner	102
Bijlage 4. Stappenplan voor het opnieuw inrichten van de speelleeromgeving	103
Bijlage 5. Suggesties voor materialen ten behoeve van de inrichting van de speelleeromgeving	105
Hoofdstuk 5. Didactische Structuren	113
Literatuur	149

Hoofdstuk 1. Meervoudige Intelligentie: een brede basis voor Passend onderwijs

Maandagmiddag

De kinderen komen het lokaal binnen. We gaan weer beginnen!

Grote kringactiviteit

Er wordt gestart in de grote kring. De leerkracht vertelt of leest een verhaal voor uit een verhalenbundel. Lekker samen genieten van een mooi verhaal.

Speelwerkuur

Het is tijd voor het speelwerkuur. De kinderen gaan werken en spelen in verschillende hoeken, aan verschillende activiteiten. Op het planbord hangt de foto van de leerkracht bij een aantal kinderen. De leerkracht geeft tijdens het zelfstandig werken deze kinderen extra begeleiding in de kleine kring. De doelstelling van de kleine kringactiviteit bepaalt welke structuur de leerkracht gaat inzetten. De kinderen kiezen hun werkje of activiteit met behulp van een planbord en gaan aan het werk.

Kleine kringactiviteit

Veiligheid bieden

De leerkracht heeft een aantal nieuwe kinderen (instromers) gekregen in de groep. Ze wil tijdens het speelwerkuur wat extra aandacht aan deze kinderen geven, om ze te laten wennen. De leerkracht zet de structuur BeurtGooi in.

BeurtGooi

1. De leerkracht zit met vier kinderen (kleine groep) aan tafel.
2. Ze heeft een bal in haar hand en maakt oogcontact met een kind.
3. Terwijl ze de bal naar dat kind rolt, zegt ze: 'Ik heet juffrouw Marita. Hoe heet jij?'
4. Het kind vertelt zijn naam en rolt de bal naar een ander kind, dat ook antwoord geeft.
5. Als iedereen geweest is, stelt de leerkracht een nieuwe vraag: 'Ik vind blauw een mooie kleur. En jij? Welke kleur vind jij mooi?'
6. De stappen herhalen zich.

Reflectie

BeurtGooi is hier een geschikte structuur om de namen van kinderen te leren. Maar ook kunnen andere vragen aan elkaar worden gesteld om elkaar wat beter te leren kennen. BeurtGooi sluit vooral goed aan bij kinderen die verbaal-linguïstisch zijn en matcht ook voor kinderen die visueel-ruimtelijk en interpersoonlijk intelligent zijn.

Toepassingen bij peuters

BeurtGooi is ook prima te gebruiken in een peutergroep. De peuters kunnen op deze manier spelenderwijs bijvoorbeeld elkaars naam leren kennen. U kunt de vragen afstemmen op de ontwikkeling van de peuter. In plaats van een bal kunt u ook een ander voorwerp gebruiken, zoals een pittenzak een ballon of een zacht relaxballetje. In paragraaf 3.3.3 worden nog meer voorbeelden gegeven van didactische structuren binnen de kleine kring.

Zie voor parels hoofdstuk 3, pagina 74.

3.3. Uitgewerkte voorbeelden van didactische structuren

In paragraaf 3.2 heeft u kunnen lezen hoe verschillende didactische structuren een plaats kunnen krijgen binnen het dagprogramma. De uitdaging is om elke dag enkele didactische structuren in te zetten, waarbij verschillende intelligenties worden gestimuleerd. U creëert op deze manier een gevarieerd aanbod en de kinderen krijgen de kans om zich optimaal te ontwikkelen in alle intelligenties. Een prettige bijkomstigheid is dat door het gebruik van de didactische structuren, zoveel mogelijk kinderen tegelijkertijd betrokken en actief zijn. De interactie tussen de kinderen onderling neemt toe en ze doen op een functionele manier sociale basisvaardigheden op. Reden genoeg om binnen het dagritme een variatie aan didactische structuren op te nemen. Hieronder vindt u nog meer uitgewerkte voorbeelden van structuren die u kunt inzetten binnen uw dagritme: binnen dagelijkse routines, binnen de grote kring en binnen de kleine kring.

3.3.1. Didactische structuren binnen dagelijkse routines

Tijdens uw dagprogramma komen bepaalde routines steeds weer terug. Hierbij kunt u denken aan het opstarten, het eten en drinken en het opruimen. U kunt tijdens de dagelijkse routines ook didactische structuren inzetten en dus verschillende intelligenties stimuleren. Hieronder staan enkele voorbeelden beschreven.

Gezamenlijk opstarten

Het gezamenlijk opstarten is vooral een talige activiteit en doet voornamelijk een beroep op de Verbaal-linguïstische Intelligentie. Interessant zou zijn om wat meer verschillende intelligenties aan bod te laten komen.

Aanwezigheid controleren

U kunt in plaats van de namen voorlezen ^{abc}, de kinderen laten tellen en op deze manier constateren of alle kinderen er zijn. Dit sluit aan bij de Logisch-mathematische Intelligentie. 🧠
Wanneer ieder kind een foto van zichzelf heeft, kunt u ook in plaats van namen lezen met elkaar naar de foto's kijken, waarbij het meteen opvalt of alle foto's van de kinderen er hangen, is iedereen er vandaag? U doet hiermee een beroep op de Visueel-ruimtelijke Intelligentie. 📷

Bespreken van het weer of de dag

U kunt Waar Of Niet inzetten. De leerkracht vraagt een kleuter iets te zeggen over het weer ☁, de anderen luisteren en doen hun duim omhoog als ze Waar vinden wat is gezegd. De duim wijst omlaag als je het Niet waar vindt: De kleuter die de beurt krijgt zegt "Het is vandaag bewolkt, Waar of Niet Waar?" Alle kinderen reageren door hun duim omhoog of omlaag te doen. Het kind kan voordat het iets hardop zegt eerst even in het oor van de juf fluisteren wat hij heeft bedacht. ❤️ Deze structuur kan natuurlijk ook met de dagen van de week: "Het is vandaag dinsdag. Waar of Niet Waar?" 🧠 De kinderen reageren non verbaal. Het kind dat de beurt heeft mag altijd zeggen wat waar is. De stappen herhalen zich. Waar Of Niet sluit goed aan bij de Logisch-mathematische 🧠, Interpersoonlijke ❤️ en Verbaal-linguïstische Intelligentie. ^{abc} Een liedje zingen over het weer of over de dagen van de week sluit aan bij de Muzikaal-ritmische Intelligentie. 🎵

Begrijpend bewegen

Eén van de facetten van de emotionele intelligentie is het vermogen om de non-verbale communicatie van anderen te begrijpen. Deze intelligentie wordt gestimuleerd door het spelen van Begrijpend Bewegen spelletjes.

Spiegeltje, Spiegeltje

(dit spel kunt u ook in het lokaal spelen)

Ben ik jouw spiegelbeeld of ben jij het mijne? Maakt het iets uit? De leerkracht doet dit spel voor met een kind uit de groep.

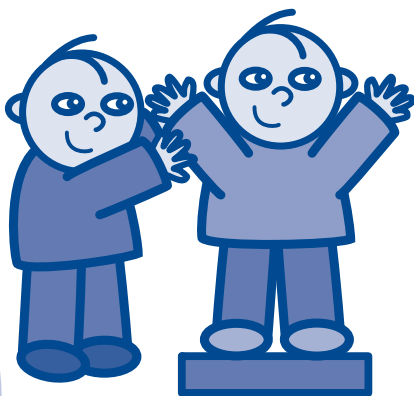

1. Vorm tweetallen door bijvoorbeeld Mix Tweetal.
2. De kinderen gaan tegenover elkaar staan en nemen de lichaamshouding en gezichtsuitdrukking aan van hun partner.
3. De kinderen beginnen met de handen omhoog, met de handpalmen naar voren en elkaar bijna aanrakend, maar met een denkbeeldige spiegel ertussen.
4. De kinderen beginnen te bewegen.
5. Na een tijdje kunnen ze gaan lopen, draaien, zolang ze maar onthouden dat ze allebei elkaars spiegelbeeld zijn.

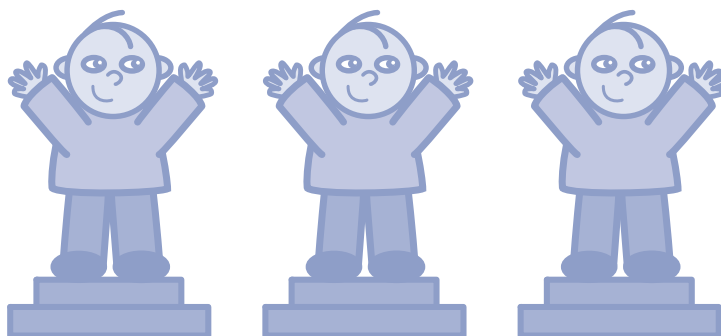
Beeldentuin

(dit spel kunt u ook in het lokaal spelen)

Een wandeling in de beeldentuin is veel leuker als de beelden van levende klei zijn gemaakt. De leerkracht doet dit spel voor met een kind uit de groep.

1. Vorm tweetallen door bijvoorbeeld Mix-Tweetal. De één speelt de beeldhouwer en de ander speelt de klei.
2. De beeldhouwer vormt en schikt de klei totdat hij/zij tevreden is of totdat de leerkracht zegt dat de tijd om is. Praten is niet toegestaan, maar de leerkracht moedigt het gebruik van non-verbale gebaren aan.
3. Alle beeldhouwers wandelen door de beeldentuin en bewonderen elkaars beelden.
4. De kinderen zoeken hun partner weer openwisselen van rol.
5. Daarna lopen de nieuwe beeldhouwers door de beeldentuin en bewonderen de beelden.

Suggesties voor de inrichting van een speelwerkplek met **Logisch-mathematische Intelligentie** als hoofdaccent

De Meet Plek

◻ Een plek in het lokaal waar kinderen activiteiten kunnen uitvoeren rondom meten. Er zijn meetstroken, meetlatten, weegschalen, maatbekers en materialen die kunnen worden gemeten en gewogen. De zand/watertafel kan hier ook onderdeel van uitmaken. Vormen kunnen hier ook bij betrokken worden. Verzamel daartoe diverse voorwerpen met herkenbare vormen in alle kleuren en maten.

🎵 Voorbeeld van verbinding met Muzikaal-ritmische Intelligentie: in deze speelwerkplek kunnen kinderen flessen vullen met verschillende hoeveelheden water, het effect daarvan op de klank beleven en vervolgens muziek maken op dit flessenorgel.

De Tik-tak Hoek

Een uitgelezen plek voor een grote klok met beweegbare wijzers, een zandloper, een oude wekker, een horloge, reeksen die in volgorde kunnen worden geplaatst, een klokpuzzel, dagritmekaarten, platen van dag en van nacht, kalender, groei-puzzels.

📊 Voorbeeld van verbinding met Visueel-ruimtelijke en Naturalistische Intelligentie: in een regenachtige week met een regenmeter of doorzichtige plastic beker dagelijks meten hoeveel regen er valt en dit in een eenvoudige grafiek (strook met dagen van de week) vastleggen.

